

Març del 1924

Any IX = Núm. 92

Buenos Aires.

Oficines: México 1356

481
575

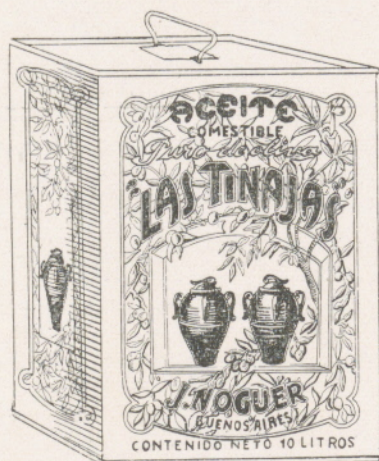

The illustration depicts a Gothic-style window with a pointed arch. Inside the window, a five-pointed star is centered at the top, with numerous lines radiating from it across a grid pattern. Below the star, several flowering plants with large, bell-shaped flowers and leafy stems are arranged. The window is flanked by decorative Gothic tracery. The entire scene is enclosed within a double-lined border with a dotted pattern. At the bottom center, there is a small circular emblem.

RESURRECTION

"LAS TINAJAS"

*OLIS
Selectes*

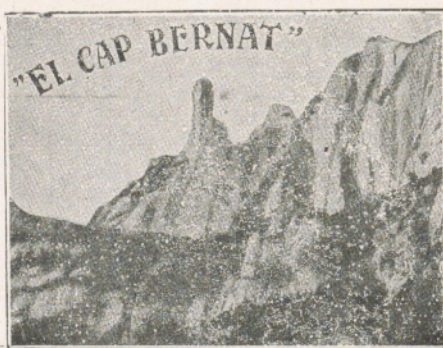
B. de Irigoyen, 566
BUENOS AIRES

Demani per telefon:
Union 4399
Rivadavia.

Magatzems "El Cap Bernat"

Els millors assortits d'articles de Catalunya

VENEM ALS PREUS
MÉS REDUÏTS
DE BUENOS ARES

SEGURETAT
ABSOLUTA.
REMESES A TOT EL PAIS

10 % de descompte.

Demani's oli "EL CAP BERNAT", insuperable.

FRANCESC TORT

PICHINCHA, 180

ESTACIO PASCO
COOPERATIVA TELEFONICA, 597 (OESTE)

(SUBTERRANI)

RIVADAVIA, 3929

ESTACIO MEDRANO
UNIO TEL. 1570 (Mitre)

SECCIO FLECA I PASTISSERIA Garay 3749 - 51. C.T. 43 (Patricios) DISTRIBUCIO A DOMICILI

RESSORGIMENT

ANY IX

BUENOS AIRES, MARÇ DEL 1924

NÚM. 92

L'ESPERIT ESPANYOL

L'abisme profund que separa la mentalitat catalana de l'espanyola ha estat palesada a bastament per homes de ciència, per psicòlegs i per filòsofs. Sarmiento, el gran pensador argentí, hagué de declarar en tocar terra catalana després del seu viatge per les terres cixutes d'Espanya, que es trobava davant d'una altra raça, d'una altra estirp. No solament per l'idioma; pels costums, per la peculiar faisó d'ésser, els catalans constituïm una família racial completament distint de l'espanyola; particularitat albiraïda per tothom que visita per primera vegada la nostra pàtria després de veure la dels nostres opressors.

La incompatibilitat dels dos esperits és també cosa notòria.

En un país que les normes de govern estessin en concordància amb els corrents moderns, les dues races, els dos esperits, podrien conviure harmònicament dintre d'un mateix Estat, gaudint cadascun, és clar!, d'amplia llibertat i regint-se, respectivament, per lleis pròpies i per governs autòctons, única manera d'evitar el que fatalment ha de succeir entre les diferents nacionalitats o cossos ètnics que constitueixen un Estat amb lleis uniformes: la separació.

El que amb seny exemplar posa en pràctica l'Anglaterra, per exemple, amb els seus dominis d'Irlanda, d'Austràlia, del Canadà, etc. — nacionalitats amb idiosincràsia pròpia i que gaudeixen dintre l'imperi britànic d'una llibertat àmplia, formant Estats autòctons — no ha estat mai possible a Espanya per l'esperit mesquí de la raça, per l'àfrica resistència dels seus governants a emprar les fórmules noves de bon governament. La norma de tots els governants espanyols ha estat aquella estúpida disposició d'un dels seus reis absoluts: *Unas mismas leyes y unos mismos códigos regirán en toda la monarquía. I amb aquesta uniformitat hermètica hagueren de veure com vint nacions americanes s'alliberaven de la seva tirania i, molt més ençà, com perdien, amb Cuba i les Filipines, els restos d'aquell gran imperi colonial.*

Aquestes reflexions ens han estat suggerides aquests dies que havem tingut avinença de constatar novament la mida de la mentalitat espanyola i del seu esperit inquisidor, a rel del confinament decretat

pel Directorio militar espanyol contra el savi professor de la Universitat de Salamanca, Miguel de Unamuno.

Es cosa provada que l'actual govern inepte es distingeix pel seu odi a la llibertat i a la intel·ligència. El cas de Catalunya n'és testimoni fefaent. La nostra pàtria és maltractada pel Directorio primament per ser catalana, després per estimar la llibertat i pel grau de cultura a què ha arribat pel propi esforç, cultura que contrasta amb l'atrassament general de les terres espanyoles. El Directorio, com tots els anteriors governs espanyols en aquest cas concret, no pot acceptar que hi hagi qui pensi per compte propi; els ve de nou que hi hagin homes que obeixin els dictats del propi cervell. I el que surt del marge que ells han delimitat, es fa crèditor als llurs inquisitorials desig.

Així ha estat confinat el savi Unamuno. La protesta del poble argentí per aquest cas particular de repressió del pensament, s'ha fet sentir nua de prejudicis. Els seus homes més il·lustres dintre el moviment intel·lectual, tals com Ricardo Rojas, Leopoldo Lugones i Alfredo L. Palacios, han iniciat la protesta amb paraula enèrgica i conceptes suggestius. Tota la intel·lectualitat s'hi ha adherit i el poble s'hi ha sumat. Els mítings i les conferències celebrades en aquest sentit s'han vist concorreguts per multituds compactes i la veu de les seleccions argentines ha tingut un

ressó vibrant a l'Uruguay, espargint-se sonorament per totes les repúbliques sud-americanes.

Els espanyols que s'han sentit ferits per la persecució del savi s'han volgut sumar també a la protesta del món civilitzat i a l'efecte es congregaren en míting, les conclusions del qual foren trameses cablegràficament al Directorio.

I veieu de quina faisó han estat desqualificats pels seus propis germans de pàtria que representen — n'estem convençuts — la majoria dels espanyols, tant d'aquí com d'Espanya:

"Sorprendidos por la audacia de la minoría de la colectividad gallega y del Grupo Español Republicano, telegrafiándole en nombre de la colectividad española protestando por el confinamiento de Unamuno, afirmamos que la gran masa hispana aplaude el proceder de ese Directorio, sancionando la vida pública y exigiendo por igual respeto a los Poderes.—Torrontegui, Lizasu, Arechavala, Dobaño, Vales, Iberlucea, Corviso, Martínez. Siguen firmas Correo."

Aquest és el veritable esperit espanyol. El quixotisme en els de dalt; la mansuetud servil en els de baix i, en tots, el sentit reaci a tot avenç, a tota transformació o evolució, a tota llibertat. D'aquesta manera són possibles totes les absurditats, totes les monstruositats, totes les tiranies.

I és contra aquest esperit inveterat de l'Espanya abúlica que s'alça, impetuós, l'esperit nacional de Catalunya, donat per complet als corrents nous de la civilització i obert a totes les grans empreses regeneradores de la humanitat.

CRÒNICA CATALANA

E L S B A R S

A Barcelona podrà haver-hi manca de moltes coses convenients, útils i agradables; trobarem a faltar jardins públics en llocs cèntrics, places vistoses i carrers amb boniques perspectives, estàtues i monuments gentils i elegants, edificis de belles façanes i de justes proporcions... Sí, portats per la natural estimació que sentim per la nostra ciutat, som una mica exigents, és clar que enyorarem un sens fi de coses que ajudarien a fer encara més formosa la urbs de les nostres amors. En falten moltes — qui ho dubta! —, però ens en sobre una: el bar. I si no ens sobra ara com ara, n'estem a bastament proveïts.

A dir veritat, el nombre d'aquesta mena d'establiments és crescutíssim i si els de l'"ofici" porten l'empenta actual, podem creure que, no molt tard, serà poc el perímetre de la ciutat per encabir-s'hi tots. No hi ha gairebé carrer ni carreró, passeig ni placeta, que no tingui el seu i, sovintment, els seus bars. N'hi han de luxosos i de presentació modesta; de senzills i d'opulents, segons correspon al lloc o als cabals del propietari, però tots són batejats amb el mateix nom genèric.

Es clar que molts d'ells són les antigues tavernes vingudes a més. S'han pintat les parets d'una color clara, s'han augmentat els llums, s'han tret les bótes, s'han

ampliat, donant-hi major importància, el taulell i els seus atuells, s'ha arreglat la façana, s'han posat alguns miralls i algunes tauletes, s'ha col·locat un piano elèctric... i la vella taverna ha esdevingut bar modern. Amb això, no hi ha pas dubte que s'hi ha guanyat. La desaparició de la botiga del vi, és sempre una cosa agradable. No vol dir que l'aficionat a la beguda no pugui fer de les seves en el nou establiment, però és molt més difícil, car es troba desplaçat. Ni la concurrència, ben sovint variada, ni la llum ni la netedat, consonen gaire amb els excessos que la tavernota permetia. D'altra part, molta gent que en un lloc d'aquells no hauria gosat mai d'entrar, no es mira gens ni mica de concórrer a un d'aquests moderns establiments. I ja se sap que la gent fa la casa.

I això ho prova un detall que hom haurà pogut observar en el canvi suau dit. Tots recordem que la taverna era un indret on semblava indicat reunir-se per enraonar i discutir de "toros". Entre aquelles bravades de vins i de licors espirituosos i per damunt de la penetrant sentor de l'aiguardent, hi harmonitzava d'allò més una bona controvèrsia sobre l'art d'un "espasa" conegut, o el *canguelo* d'un "maleta" qualsevol. I com per a demostrar que allà hom es captenia fonament de les activitats taurines, en la paret d'honor i a voltes fins al carrer, al costat de la façana, era mostrat el gran cartell virolat que anunciava la "corrida" del proper jorn de festa. En canvi els bars actuals, seguint el corrent de la moda — beneït corrent si és que ha arribat a rebentar definitivament els "toros" a casa nostra! —, han desterrat del tot la fal·lera antiga per donar lloc a l'afició moderna. Ara en llur recinte no es sent gairebé mai parlar de curses de braus ni de "diestros"; ara no es discuteix més que d'esport en les seves múltiples manifestacions i, sobretot, de fútbol. I l'amo de l'establiment que veu i comprèn ço que li convé, en lloc dels llençols de paper colorit d'abans, posa amatent els bonics cartellets de les festivitats esportives i, a voltes, en els grans miralls que decoren el local, el resultat d'un *match* sensacional.

No cal pas dir que no tots els bars han nascut d'un canvi de decorat i de servei i d'ambient. Nombre d'ells han estat muntats de nou en nou i encara que les característiques siguin, a vegades, les mateixes dels renovats, hi han detalls que sols poden instal·lar-se quan es tracta de creació sense trabes i sense aprofitaments. En els darrerament oberts al públic, s'hi han obrat veritables exquiseses en els procediments directes o indirectes de fer gastar els diners, i en la major part no s'hi ha pas planyut res per tal que enlluernessin a la concurrència. Car una de les qualitats del bar és que enlluerni, que

eridi l'atenció, que atregui el vianant; talment com el bon cartell anunciador amb el seu dibuix simple i amb les seves grans taques de color fa que els ulls se n'hi vagin sense voler.

El negoci que molts d'aquests establiments realitzen, deu ésser formidable, car a tota hora — fins en aquelles que no són gens adients per menjar ni beure —, estan plens a vessar. I per la gran gentada que hi concorre, no és pas massa crescut el nombre d'empleats. I en això, potser, rau el principal factor del gran negoci. Car en aquests temps en que els jornals són elevats, l'estalvi de mossos té d'ésser d'una gens despreciable importància. Això i la rapidesa, la vertiginositat, que exigeix la vida moderna. Tothom va de pressa, tothom va a corre-cuita i si bé ningú no vol privar-se un gust o una necessitat, deu concertar-se tot amb l'imperiós manament del deure. Abans, per berenar, calia entaular-se; ara hom despatxa en un moment; una cervesa es be-

via a poc a poc, com per fer-la durar. ara en un instant, en un cop de coll, s'engoleix un doble.

Es difícil de calcular els dependents que necessitaria un cafè — un clàssic cafè — per servir la gentada que en una tarda entra en un bar acreditat; és gairebé impossible de precisar el lloc, les taules i les cadires que tindria de disposar per admetre a tan extraordinària concurrència. Les coses han canviat i res no pot fer-s'hi. Jo no sé si arreu el cafè va tan a menys com a la nostra terra i si els bars tenen l'èxit d'aquí. De casa, no és gens d'estranyar, car, en general, els catalans mai hem estat gaire amics de perdre el temps al voltant d'una taula i de fer "penyes" d'aquelles que passen hores i hores discutint i conversant. I el cafè si no és així, si no és "café con tertulia", no té raó d'existir, majorment en els temps actuals, que qui no corre, cau.

JORDI CATALÀ.

Barcelona, 31 de gener de 1924.

ENTRADA D'ANY

S'rà, finalment, aquest any tot just començat, l'any que Catalunya s'alliberarà de la regressió en què ha viscut sotmesa i es reintegrarà a la família dels pobles civilitzats?

Cal esperar-ho, perquè no sembla possible que un poble tingui prou serenitat per a resistir gaire més temps una barbàrie com la que suporta actualment la nostra Pàtria.

Per quins camins obtindrà Catalunya el reconeixement de la seva personalitat? Heu's aquí la incògnita.

Els catalans sempre hem cercat la nostra independència per camins legals, però sempre se'ns ha barrat el pas. Ja d'abans de l'actuació oficial del Directori militar espanyol, que es treballava per a conduir-nos a una guerra, però nosaltres hem de tantejar totes les possibilitats, a dins i a fora de casa, per tal d'evitar aquesta regressió, aquest barbarisme, aquest afront a la humanitat. Però, si finalment els professionals del crim assolissin el seu objectiu, qui sap si no es trobarien amb sorpreses.

Temps endarrerat era tal o qual entitat que feia propaganda separatista; ara, amb aquests pocs mesos d'actuació dictatorial dels militars, són les pedres i el sol i l'aire i la neu blanca de les muntanyes, és tota fibra de la nostra terra, que recorda als catalans indiferents d'ahir, la seva condició d'esclaus.

I ja no són els socis de tal o qual entitat que van a cridar un visca o a cantar una cançó. Ara és tot un poble que vibra al mateix acord.

Veieu? Hem arribat al moment solemne del silenci dels llavis; però ara parlen els cors.

Serenament, cada u compleix el seu deure. En altre temps, a milers hauríem ja passat les fronteres; avui cada u espera ferm en el seu lloc.

Fora de la intimitat de les persones ben conegudes, no sentiu un comentari, una paraula d'indignació. Les orelles enemigues escolten a tot arreu. No es fa cap comentari, però tothom sap que al costat hi té un germà disposat a complir amb el seu deure.

Comenceu, any 1924, amb un silenci agust que d'anys ha anhelàvem. Com serà el teu acabament?

JOAN DALLA.

Barcelona, gener del 1924.

(Fragment d'una carta.)

"De política espanyola: S'ha format un partit republicà de les dretes, amb l'Ossorio i En Sanchez Guerra. Hom diu que en el darrer viatge que va fer el Cosí d'En Ribera, l'Ossorio va venir i entornar-se amb el mateix tren, assistint a tot arreu on li va ésser possible d'assistir i que hi anava l'aprenent de dictador; que va tornar a Madrid i que va dir que es notava a tot Catalunya una nota extraordinària de fredor, que imposava; que els militars del nou partit republicà ho varen considerar exagerat i varen comissionar al general Vives per a que vingués aquí i donés la seva opinió; que la opinió va ésser que si Espanya conservava Catalunya era únicament per les cadenes amb que la tenia lligada, però que espiritualment Catalunya estava en absolut deslligada d'Espanya; que de resultes d'aquestes declaracions, el dit general va passar a les reserves. No hi ha dubte que el rei dels espanyols s'hi va jugar l'empleu en tot això."

S'HA PERDUT UNA BANDERA

Els catalans d'Amèrica estem consternats. Aquella bandera que ofrenàrem a la pàtria com a prova de la nostra fidelitat; aquella bandera barrada lliurada a la Mancomunitat de Catalunya per tal que en tingués cura i la servés com a símbol dels nostres dalers d'emancipació; aquella bandera històrica costejada per tots els connacionals del Nord, del Sud i del Centre Amèrica; aquella nostra bandera, ha pagat les conseqüències de tot l'enrenou que s'ha produït en la sina de l'incipient govern de la nostra pàtria; la bandera s'ha perdut.

Hi ha qui diu que no s'ha perdut per tothom. Hi ha qui diu, i en això està d'acord amb els lleials servidors del *Directorio*, que la bandera dels catalans d'Amèrica ha estat robada. Hi ha qui diu que l'esmentada bandera ha estat retornada als catalans d'Amèrica davant la inseguretat de la seva custòdia. Hi ha qui diu... però el cert és que ha desaparegut la bandera. Nosaltres n'estem consternats.

Aquest fet de la desaparició de la bandera ha donat motiu a sengles comentaris i a àmplies informacions cablegràfiques. Un mes seguit els diaris argentins n'han anat plens. Nosaltres ens havem entretingut en retenir a la memòria la versió telegràfica. Heu's-la aquí, amb més o menys fidelitat:

Barcelona, 19.—En fer-se càrrec del govern de la Mancomunitat els nous diputats oficials, hom ha notat que havia desaparegut la bandera catalana ofrenada pels catalans d'Amèrica.

Barcelona, 20.—Sembla que la desaparició de la bandera catalana de les oficines de la Mancomunitat, donarà lloc a la formació d'un expedient per a depurar-ne responsabilitats.

Barcelona, 22.—El president de la Mancomunitat, En Alfons Sala i Argemí, ha

publicat una nota requerint dels seus actuals posseïdors la bandera catalana que fins suara s'havia guardat en el Palau de la Generalitat de Catalunya. L'objecte de tal requeriment és el desig del senyor Sala de servir-la eufòricament dintre d'una vitrina.

Barcelona, 24.—Malgrat dels dies transcorreguts des de la seva desaparició, no ha aparegut encara la bandera catalana que els catalans d'Amèrica lliuraren a la Mancomunitat de Catalunya.

Barcelona, 25.—Els funcionaris de la Mancomunitat han estat emplaçats a retornar dins el termini de 24 hores la bandera catalana desapareguda, la qual hom suposa que està al seu poder.

Barcelona, 26.—Finit el plaç de 24 hores concedit, no ha aparegut encara la bandera catalana sostreta de les oficines de la Mancomunitat.

Barcelona, 27.—El senyor Alfons Sala i Argemí, president de la Mancomunitat de Catalunya, ha manifestat que es procedirà a registrar els domicilis dels funcionaris, per tal de recuperar la bandera dels catalans d'Amèrica.

Barcelona, 28.—Han començat els registres domiciliaris ordenats per senyor President de la Mancomunitat, senyor Alfons Sala i Argemí, amb el fi de descobrir el parader de la bandera catalana, feta escàpol. Fins ara les averiguacions han donat un resultat nul.

Barcelona, 29.—Circula el rumor de que la bandera que els catalans d'Amèrica ofrenaren a l'antiga Mancomunitat per subscripció popular, ha anat a raure a l'estranger.

Barcelona, 1.—El President de la Mancomunitat Catalana, senyor Alfons Sala i Argemí, ha manifestat als periodistes que ha rebut diversos anònims indicant-li on està la bandera catalana desaparegu-

da. Sembla — ha dit — que l'objecte d'aquests anònims és per a despistar els encarregats de descobrir-ne el parader.

Barcelona, 2.—Corre la versió de que la bandera catalana sostreta de la Mancomunitat pels antics diputats, ha estat tramesa a Amèrica.

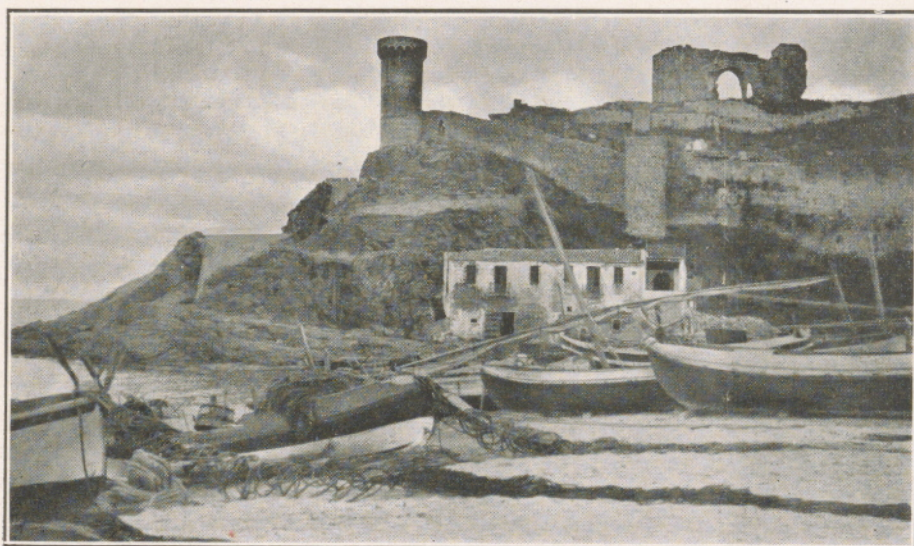
Barcelona, 5.—El senyor Alfons Sala i Argemí, president de la Mancomunitat Catalana, es mostra sumament afectat per la desaparició de la bandera que els catalans d'Amèrica ofrenaren a la pàtria, la qual, malgrat els bons oficis del president de la Mancomunitat, senyor Alfons Sala i Argemí, no ha aparegut encara.

Barcelona, 7.—Hom diu que la bandera desapareguda de la Mancomunitat, qual president és el senyor Alfons Sala i Argemí, és a França custodiada per un grup de catalans de París, els quals han comunicat on es troba als catalans d'Amèrica que l'ofrenaren.

Fins aquí la informació cablegràfica d'aquests últims temps. Nosaltres, però, ens guardarem bé prou de transcriure el text d'un altre telegrama inserit en els diaris argentins, 10 dies abans d'ésser notada la desaparició de la bandera. Aquell telegrama era massa eloqüent per a determinar la persona que s'encarregà de posar la cèlebre bandera a lloc segur.

Mentrestant acompanyem en el sentiment al generós vetllador de la bandera ofrenada pels catalans d'Amèrica a la pàtria, senyor Alfons Sala i Argemí, president de la Mancomunitat de Catalunya.

P. O. L.

CATALUNYA ARTISTICA I MONUMENTAL. — Vista parcial del Castell de Tossa.

Fot. RESSORGIMENT.

Un portal de Solsona.

BALADA DE LUARD, EL MARINER

Luard és una pell socarrimada,
i és una llengua que no tasta gras;
elatell pelut, i la gorra enfonsada
fins al nas;
samarreta de plom, cul de cabàs.
Quatre dents que s'escapen, vironeres,
d'un trosset de bigoti atapeït,
ulls amb un pam d'ulleres,
i unes ungles més negres que la nit.
Luard, cos rebaixat, fortor d'esquer,
peus seguidors de totes les tasqueres,
cridaire, mentider i home de bé,
Luard el mariner!

Més sec que el boll, més pobre que una rata,
entre els xiulets i les cançons s'esmuny;
si peta la batussa i la bravata,
no correrà molt lluny;
li fan pô el ganivet i el cop de puny;
més avcsat a somniar i a riure,
no està per fressa el mariner Luard,
i si li deixen una bóta lliure,
per ell no es fa mai tard.
Si el cor de les misèries se li estripa,
amb un tragnet ja ha posat oli al llum;
grata amb les ungles un rebree de pipa,
que és sutja i queixalades i farum,
i va xuclant el fum!

Tot aclofat en el seient de boga,
palpa les cartes amb els cinc sentits;
el rei, i l'as, i el cavall i la groga
li fugen dels dits;
i dringa el coure en els taulells podrits.
Amunt, Luard! La sort és rosa i grisa;
ja en tens per una veta del calçat
o un pedaç de camisa!
Luard, ara has perdut i ara has guanyat!
I si les peces són de migra o d'upa,
Luard, sempre fa un sol entrelluçà;
i després que estossega i que xarrupa,
diu cargolant les cartes amb la mà:
Sí, mira! Va com va!...

Luard, vinga a buidà un sac de mentides,
de colors blaumarins i violats,
de cares amb cent ulls i pells humides
i fets desllorigats;
i se l'escolten tots bocabadats.
Conta un calvari d'escorpins i penes
fondisses del greix,
i la perla del pit de les sirenes
i aquells misteris platejats del peix.
De tot l'eneís ell va tastant les vores;
per dir-ne moltes no té el bée covard,
i l'aiguarden va amorosint les hores,
i no hi ha orella-fart,
per parà oïda al mariner Luard.

Quan s'ha desfet el feix de nuvolades,
i encar tremola esfereït al cel
un tall de lluna amb dotze queixalades,
mig blanc d'angúnia i mig daurat de mei,
Luard desfent el tel
de la taverna, que el sentit li esborra,
camina cap al mar un si és badoe,
s'estira com un gos damunt la sorra
i canta una tonada a poc a poc...
Diu coses dolces de Mariagneta,
coses coents d'un rei i un bordegàs,
i una cançó de xiseles d'oreneta,
de rema d'argent i veles de domàs,
amb una veu de nas.

I avui tot ple d'unies mentides vives,
per sempre s'ha adormit a dins del port;
els llavis i les dents i les genives
d'una dona de mar blanca de cor.
li han endoleït les hores de la mort!
Els pescadors l'han dut sota una vela,
amb un aire sorrut i compungit;
li han clos aquelles nines de mustela
i li han creuat les mans damunt del pit...
Demà tota la joia serà muda,
hi haurà una mica de lleveig covard,
i un gustet amargant a la beguda,
i un plor de campaneta cap al tard,
pel mariner Luard.

JOSEP MARIA DE SAGARRA.

(Del llibre, suara aparegut, *Cançons de rem i de vela*).

D E L M A L M O M E N T

Sembla que el torb bramula, i és imminent tot mal.
Sembla que tot és negre! Com que de llur fornai
els odis enconats més fers ens n'arribessin
i el respirar trenquessin!

Com que els enardiments pleguessin llur bleixar
i las tot es trobés, de tant de desitjar...

Com que les testes, dones, com flors pel vent retudes,
es dobleguessin. I, com que restessin mudes
les llengües, i per tant, que tots els cors dormissin.

El cel pur, ennegrit és ara.—Si hi florissin
com abans les estrelles!... Però, així, es fa:
ei llamp, el tro, sinistres, damunt tot, sols hi ha;
per tot, l'esglai; com si arreu, cavalleries
demoníques fessin les seves corrieres
damunt mèses magnífiques, damunt jardins en flor!

Un cop, van a les llars, i diuen: "Vull això!..."

Van al *Casal de Tots*; i amb urpa maleïda,
grapada ací i allà, és tota cosa occida.

Van, i onsevulla, els cors més bells i belles ments
triades són per a ésser posades a turments.

—O qui la glòria hagués d'ésser així tractat!

Qui la joia tingués, de romandre tancat
dins les llordes presons, per a enfortir després
l'allau, que ha d'arremetre i dàls més fort revés!—

Sembla que tot decau, sembla que tot s'enruna.

Sembla que s'és tornada adversa la fortuna.

Sembla que ha d'engolir-nos, el torb! Sembla, talment
que hauria de girar-se qui fou el *Sometent*
i exèrcit ara és venut a gents estranyes,
com si ço que no ho són, fossin trossos d'espantes...,
i recoïllint llur fàstic i commiseració
tornessin, per la Pàtria, a ésser-nos benedicció!...

Sembla que el *Drac* tornés i amb feres blamarades
vulgués deixar per tot les belles flors cremades;
que rondon males aus entorn d'aïbes colomes
i, tot falconant, paren el vol damunt les comes
somrients! Talment sembla que va el Comte l'Arnau
corrent, eixit del seu diabòlic palau
i el condemnat, son plor fent retrunyir, per planes,
per boscós i per munts, per villes i cabanes,
arreu, el desconsol fent rebrotar, i els crits
que de son cor nafra eternament, eixits,
en eco perllongat, trontollessin la terra,
i un so de corns anés fent esgarips de guerra!
Sembla que tot és dol, que tot fa veu de plany,
i el cor de Catalunya, com resa de tot l'any,
envermellit i obert és a tots els martiris
damunt del camp formós dels seus anhels, com lliris!
Tot això sembla, tot! Però, pregonament,
lluny, lluny, com l'alba en nit de paorós turment,
nosaltres, tots sabem que la llum nova apunta;
que l'au del torb caurà dintre la mar, difunta,
ales lasses, torçat el coll d'esperar, d'on
una coloma blanca ha de sorgir-ne, el front
de Catalunya ornant de nou amb l'olivera,
que al peu del Montserrat, corona riallera
el Monument i Símbol del nostre ésser etern.

Caurà tot malefici: I en soterrar l'avern
la malvestat, qui feu en nostres llocs estada,
i ja la veurem, que forta serà la rebrotada!

Quina llum les ginestes, damunt dels camps, quant d'or!
quin atzur tot el cel! Quins dalers cada cor,
la glòria de les ments, l'embat de tota vida!
i, triomfant de tot, la Pàtria redimida!

GRÀCIA B. DE LLORENS.

L'OBRA DE GOVERN DE LA DICTADURA MILITAR

U N A C A R T A I N T E R E S S A N T Í S S I M A

Un amic nostre residenciat a l'Argentina ha rebut de la pàtria una lletra sumament interessant que, per la seva procedència, pot considerar-se un document oficial. No podem, per raons de fàcil comprensió, ésser més explícits en indicar d'on prové la carta, però estem en condicions d'assegurar la seva autenticitat.

Els fets que s'hi denuncien no són pas desconeguts dels nostres llegidors, però, com insinuem abans, tenen la valor de les coses oficials. Heu's aquí, doncs, la transcendència del document que transcrivim:

Barcelona, 14 de gener de 1924.

Distingit senyor:

Li enviem a part el que ens demana. Nosaltres farem tot el que podrem perquè tot continuï i no hi hagi perjudici de ningú. Però no es pot afegir com destrueixen i fan malbé totes les coses que hi havia a Catalunya. La incompetència més absurda, els odis més espanyols, la manca de civilitat més africana, desgovernen i fan obra negativa.

Mentrestant els resultats es poden resumir d'aquesta manera:

1) Tractat comercial amb Itàlia, ruïnós per la indústria catalana.

2) Lladronieis als Ajuntaments, i gran desorganització.

3) Empresonament dels catalanistes per actes d'anys enrera consentits per les autoritats, les quals, s'esqueia ésser el senyor general Martínez Anido, aleshores governador de Barcelona, i el senyor General Primo de Rivera, aleshores Capità General de Catalunya — amb llei de Jurisdiccions!

4) Escàndol públic per les disbauxes dels senyors reis de les Espanyes (a Barcelona el rei i la seva dona, amb un soi dia d'estada, ja s'embriagaren a l'Hotel Ritz en companyia del seu dictador Primo de Rivera) i dels generals carregats de vicis.

5) Venjances personals del senyor Martínez-Anido contra aquells que no obeeïren la llei de fugues (exemple, contra el Magistrat Juli Martínez, home digne, desposseït del seu càrrec sense cap mena d'explicació).

6) Embolics dels senyors generals amb dones dels senyors de la "Unión Monárquica Nacional" i venjances polítiques contra aquells que aturaven les malifetes de la "Unión Monárquica".

7) Disbauxes militars al Marroc i grans lladronieis, escampada de vici, derrotes guerreres i morts de pobres soldats.

8) Concessió de monopolis. Exemple: monopoli per la revenda de localitats dels espectacles.

9) Pèrdua de Tànger. Deserèdit internacional.

10) Persecució de la llengua catalana, la bandera de Catalunya, tancament d'escoles, etc., etc. En aquest punt la llista seria inacabable.

11) Conculcació de totes les lleis. Exemple: nomenament del degà de la facultat de Medicina de Barcelona. Condió de sempre: escollir els més ineptes i que no tinguin les condicions que imposa la llei.

12) Rompiment amb Roma, per voler imposar els nomenaments eclesiàstics (sempre contra Catalunya i a favor de gent inepta).

13) Persecució contra qui no pensi com ells. (Exemple: exili del Marquès de Cortina, madrileny, per haver parlat en una revista tècnica d'una qüestió d'economia que descobria una lladregada del Directori militar).

14) Desfale en la Hisenda pels milions que el rei perdia en el joc i pels seus vicis particulars i públics.

15) Augment de sou dels militars, càrrecs nous, nomenaments de més generals cada dia, etc.

16) Nomenaments de càrrecs a favor de tots els enemics de Catalunya. (Exemple: el senyor Fournier, destituït de Director General de Registre per falsificador de documents).

17) Censura inconcebible de la premsa i mentides cíniques del Directori en les notes oficials.

Aquesta és, en resum, i deixant-me tot detall i moltes coses del mateix estil, la tasca del Directori Militar, acomplida durant els quatre mesos de desgovern que porta d'existència.

Aquí, doncs, no hi ha res segur, ni la vida ni la hisenda de les persones honorables. Tothom espera que el rei marxi.

Escampi, doncs, aquestes noves tan com pugui. A Catalunya hi ha una indignació continguda, i prou serenitat per procurar salvar el nostre país del gran naufragi d'Espanya.

No ens escrigui res sobre tot això, sinó molt veladament. Pensi que obren les lletrcs. Pensi que aquí no hi ha llei. Vivim en la tirania més infecta.

Disposi sempre de son servidor,

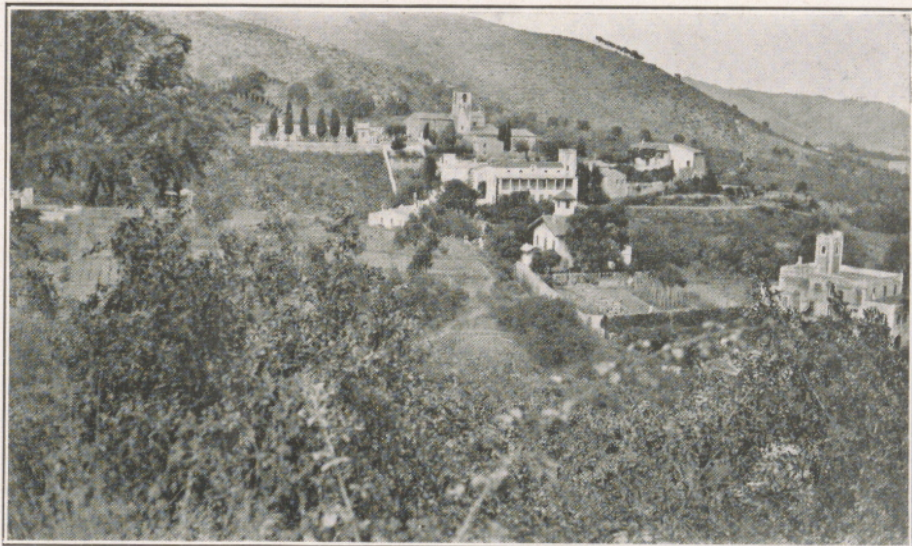
P. S.—No signo aquesta lletra, per si a Correus l'obrien.

DE COM ABD-EL-KRIM VA REBRE ELS OBSEQUIS D'ESPANYA I D'UN PLENIPOTENCIARI.

Traduïm de "Le Matin", diari de Paris, edició del 20 de gener, 1ª plana, 3ª columna:

Madrid, 19 de gener.—El general Aizpuru va enviar fa poc a Agadir un notable de Tetuan amb rics presents i amb proposicions de pau. El notable va ésser transportat en un canoner i va poder embarcar sense cap destorb a la platja d'Alhucemes. Abd-el-Krim ha acceptat els presents i ha retingut l'emissari, fent saber que li retornaria la llibertat, a canvi d'una entrega de 300.000 pessetes.

ELS BELLS INDRETS DE CATALUNYA

AFORES DE BARCELONA. — Magnífica vista de Sant Genís dels Agudells.

Fot. RESSORGIMENT.

DOCUMENTS PER A LA HISTÒRIA

RELACIÓ DELS FETS OCORREGUTS A BARCELONA ELS DIES 8 I 9 DE GENER DE 1924

El dia 8 de gener, els senyors més avall esmentats reberen un B. L. M. del senyor capità general Barrera, citant-les per a les 12 del migdia, sense expressar-los-hi si els cridava a una conversa individual o a una reunió, ni indicar el motiu.

Aquests senyors foren els següents: el senyor Alfons Sala, president de la "Unión Monàrquica Nacional"; el senyor Comte de Caralt, industrial; el senyor Marquès de Marianao; el senyor Dionís Conde, comerciant; el senyor Josep Roig i Bergadà, ex-ministre, i el senyor Marquès de Vilanova i Geltrú, tots ells del mateix esmentat partit polític. Els senyors Joan Maluquer i Viladot, ex-fiscal del Tribunal Suprem i president de la Federació Monàrquica Autonomista; el senyor Joaquim M. de Nadal, gentil-homme de cambra de S. M.; el senyor Damià Mateu, industrial, ambdós del mateix partit; i els senyors Albert Rusiñol, industrial; Marquès de Camps, membre de la Junta Superior dels Sometents de Catalunya; Marquès de Montsolís, Joan Lligué, industrial; Joaquim Cabot, president de la Cambra de Comerç; Fèlix Escalas, banquer; Joan Alandí, Cap del Sometent del districte 4t. de Barcelona; J. Ferrer-Vidal i Güell, industrial; Joan Garriga i Massó, advocat, i Marquès d'Alella, ex-alcalde de Barcelona, de la Lliga Regionalista.

Els esmentats senyors, salvant dues o tres excepcions, tots han exercit el càrrec de diputat o senador, i són amics particulars del general Primo de Rivera.

El general Barrera els va reunir i els digué que els havia convocat per encàrrec del President del Directori Militar, segons una llista que li havia estat remesa per ell, i a fi de que tots junts tinguessin un canvi d'impressions en una reunió preparatòria d'altra que, presidida pel mateix general Primo de Rivera tindria lloc, també a la Capitania, l'endemà a les quatre de la tarda, per a la qual quedaven ja convocats. Va afegir que motivava la reunió el desig del President del Directori de solucionar definitivament el problema de Catalunya, i que a aquest objecte els invitava a constituir una agrupació política regionalista espanyola que organitzés un moviment d'opinió a base d'un manifest en el qual es fessin les declaracions cabdals de blasmar el separatisme, fer una afirmació d'inamovible adhesió a la unitat d'Espanya i altra d'adhesió al Directori, dintre les quals bases es veuria de donar satisfacció a les aspiracions catalanes.

Fetes aquestes manifestacions, va demanar individualment a cada un dels units el seu parer, resultant, en resum, que varen mostrar-hi la llur conformitat,

amb la salvetat més avall consignada del senyor Roig i Bergadà, els senyors de la U. M. N. i, en canvi, la llur disconformitat tots els demés.

Mereixen menció especial algunes contestacions. Els senyors Escalas i Garriga i Massó, als quals correspongué parlar amb preferència, per portar-ho l'ordre de seients, digueren que per a donar la màxima satisfacció a les aspiracions de Catalunya dintre l'Estat espanyol, no era necessari constituir agrupacions noves, perquè aquesta és la finalitat de la Lliga Regionalista.

El senyor Marquès de Camps va negar que fos separatista, però afirmà que era nacionalista i, per tant, va reconèixer la nació catalana; va afegir que feia seu el document que quatre-cents presidents d'entitats catalanes havien adreçat al rei durant la seva última estada a Barcelona, sobre les prohibicions relatives a la llengua i bandera catalanes, la contestació del qual pel Cap del Directori, que va ésser solament un "gracejo" de dit senyor i un desaire que no mereixien, va agravar extraordinàriament la resolució del problema; havent de fer constar que des d'aquell moment, si bé existia la unió territorial de Catalunya amb Espanya, havia quedat rompuda la unió espiritual que no existia. Va dir, també, que entenia que els allà presents no eren els més indicats per a contestar al senyor Primo de Rivera, ja que formaven part d'entitats polítiques i el Directori sempre havia manifestat que no volia res amb elles. Tots els senyors que no eren de la U. M. N. es van adherir a aquestes manifestacions.

De les contestacions dels senyors de la U. M. N., convé notar que va quedar de relleu la raonada actitud del senyor Roig i Bergadà, el qual va dir que li era impossible manifestar el seu parer sobre bases i escrits que no coneixia, i que quan els conegués exposaria lleialment la seva opinió. El senyor Alfons Sala va dir que era necessari que tinguessin present, tant el general Barrera, com el senyor Primo de Rivera, que era impossible que aspiressin a constituir un govern estable sense resoldre el problema de Catalunya, que ell entenia que era el Directori el cridat a resoldre'l i que havia d'excitar a tot hom a que l'apoiés sense reserves perquè en altre cas vindria el comunisme, el bolxevisme i l'anarquia. El senyor Dionís Conde digué que ell tot el que havia de manifestar és que avui les coses anaven molt bé, perquè ni es robava ni s'atropellava, ni s'assassinava, per lo qual la gent s'havia de donar per satisfeta; i el senyor Milà i Camps, que era imprecident mirar cap a endarrera, que calia

oblidar tot el passat, i caminar cap a endavant, amb una fèrvida adhesió al Directori.

També convé remarcar les manifestacions dels senyors Maluquer i Viladot i Nadal. El senyor Maluquer després de ratificar la seva adhesió a l'exposat pel senyor Marquès de Camps, va dir que tota la seva llarga vida política era una confirmació de les seves paraules, i que no era lògic considerar pecaminós el concepte de nacionalitat, que no es podia confondre amb el d'Estat. El senyor Nadal va fer constar, a més, que aquella reunió arribava amb gran retard, car hauria tingut alguna explicació el dia 14 de setembre; afegint que si s'hagués celebrat allavors és possible que el Directori no hagués comès tantes equivocacions, ni Catalunya hagués tingut de sofrir el que ha sofert.

La reunió va acabar a dos quarts de dues.

L'endemà, dia 9, es tornaren a reunir a la Capitania gairebé tots els mateixos senyors.

El general Primo de Rivera, va dir que s'havia permès cridar a amics seus de diferents partits polítics, per a veure si era possible arribar a una patriòtica concordança, en bé d'Espanya i de Catalunya; que no es tractava de constituir un nou partit, sinó tan sols una organització de patriotes de bona voluntat que eussin els estralls que l'espanyolisme havia sofert a Catalunya; que Catalunya estava excessivament catalanitzada, ni convenia, per tant, fer cap propaganda perquè ho esdevingués més; que el que convenia era precisament espanyolitzar-la, i que per aconseguir-ho, el govern estava disposat a realitzar tota mena d'esforços, i que amb la més gran energia volia que acabés l'acció catalanitzadora que s'està fent, especialment a l'Escola, i a l'Església, des de la trona; que en el referent a l'Escola ells ja se'n cuidarien, i que en quant a l'Església, havien demanat la intervenció del Sant Pare, el qual — va afegir — estava propens a complaure'ls. Seguí dient que sols hi ha una Nació, que és Espanya, i, per tant, sols es podia tolerar una bandera, l'espanyola, i que és precís que ningú deixi de conèixer el castellà, que és la llengua espanyola; que és interessant el teatre i la literatura catalana; que la llengua catalana és grata en llavis femenins; que són plens de color els seus balls, els seus cants, i la indumentària, però que això no volia dir que fossin avui tolerables barretines i caputxes, com ho eren l'any 60 perquè allavors no representaven res, i avui son signe d'una espiritualitat amb la qual no poden transi-

gir. També va dir que reconeixia la bona fe dels regionalistes allà presents, quan havien fet certes propagandes polítiques, però que havien de reconèixer que el poble n'havia tret conseqüències exagerades, i traspassat amb elles el límit de lo lícit, el que li feia pensar que, segurament, els presents havien passat més d'una nit sense dormir preocupats del fruit separatista que produïen les idees que havien sembrat. Va afegir que havien destituït d'una escola, per separatista, un professor, el nom del qual no recordava, i que, en carni, acabaven de nomenar Degà de Mediana a un senyor que no reunia les condicions legals, i per tant, faltant a la llei, perquè els sis senyors catedràtics als quals per antiguitat els corresponia, no reunien les condicions necessàries de compenetració amb l'ideari espanyolista del Directori; que citava aquest exemple per a que entenguessin que d'igual manera estaven disposats a saltar per sobre de l'impediment legal, per a evitar que exercissin càrrecs d'influència en l'opinió pública persones que simpatitzessin amb les tendències condemnables. Finalment va manifestar que, a proposta del general Barrera, havia decretat la llibertat dels presos amb motiu del vituperable manifest del Centre de Dependents de Comerç i que, malgrat reconèixer la gravetat del delictes contra la pàtria, s'havia deixat dur pels seus sentiments de clemència, considerant que ja havia transcorregut molt de temps des del moment en que el manifest va ésser firmat.

Fetes aquestes manifestacions, va invitar els reunits a que parlessin. El senyor Marquès de Camps va demanar la paraula i digué que ho feia en nom dels seus amics allà presents que li havien fet l'honor de delegar-lo en una reunió prèvia, en la qual li havien demanat que parlés en nom de tots; fent constar, de primer antuvi, que no representaven a ningú més que a ells mateixos amb la seva representació personal. Després de lloar la forma del discurs del senyor Primo de Rivera, va dir que amb veritable amargor sentia discrepar en absolut del seu fons, i que no hi trobava ni un sol concepte en el qual es pogués apoiar per a correspondre als seus desitjos, ni coincidir amb ell; que es referia a tot el que havia manifestat la vigília i que es veia precisat abans de dir res més a fer una pregunta al senyor Primo de Rivera:

—Es cert que van a ésser dissoltes les Diputacions provincials?

—Sí.

—Totes?

—Gairebé totes.

—Es que s'exceptuen les Vascongades?

—Sí.

—I Navarra?

—També.

—Amb la seva constitució i personal actual?

—Sí.

—I les quatre catalanes?

—No; però es respecta la Mancomunitat, en la seva constitució, si bé eliminant tots els Diputats que no estan identificats amb les idees del Directori.

—No és possible estendre a Catalunya l'excepció de les Vascongades i Navarra?

—No.

—Doncs des d'aquest moment ni jo ni els meus amics podem fer altra cosa que retirar-nos, perquè considerem impossible cap avenença; si continuem un moment més en aquest saló, és per mera cortesia.

Afegí que cridava especialment l'atenció del senyor Primo de Rivera sobre la gravetat de la seva resolució, i sobre el fet de que considerés hostil a Espanya tot el que representava a Catalunya; que en endavant continuarien essent espectadors del que fessin, sense la més mínima col·laboració.

En aquest moment el senyor Milà va pretendre entaular una polèmica amb el senyor Marquès de Camps, el qual la va rebutjar amb gran energia, dient-li que s'havia limitat a contestar al senyor Primo de Rivera, i que no volia dissenyar amb cap dels presents, als quals no s'havia pas dirigit.

En un incís, el senyor Rusiñol, va dir que mai havia tingut un instant de remordiment d'haver sembrat amb les seves propagandes cap mala llavor. I el senyor Garriga-Massó, en altre, que admeterien una constitució federal, i que desitjava que així com avui el President del Directori topava amb la resistència d'uns partits polítics, un altre dia no topés amb la unanimitat de tot el poble de Catalunya.

El senyor Nadal va dir que parlava en nom propi, i en representació dels seus amics polítics; que s'adheria completament a lo manifestat pel senyor Marquès de Camps i que havia de fer notar que tots els tractadistes de Dret polític estaven en desacord amb el Directori en la manera d'interpretar els conceptes de Nació i d'Estat, i que la Constitució de varis Estats europeus demostra també la confusió d'idees del Directori sobre aquest punt; afegint que no hi ha cap historiadore que s'hagi atrevit ni a dubtar de l'existència de les diverses nacionalitats que avui formen políticament part d'Espanya. Ultimament manifesta que com a monàrquics i com a autonomistes, apoiarien tots els projectes que tendissin a resoldre la qüestió catalana, però fent constar ben clarament que si ho feien era considerant-les com un camí i preparació per a arribar a més amples llibertats polítiques.

El senyor Damià Mateu va posar un comentari a aquestes paraules, cridant l'atenció del general Primo de Rivera sobre el fet de que la Mancomunitat tenia emprèstits per bastants milions de pessetes, coberts amb diner català, gran part d'eil

de petits rendistes, i que pensessin bé el que es proposaven fer, perquè era innegable que en la confiança del públic hi entrava com element important la que mereixen les persones escollides per sufragi per a regir la Mancomunitat, i que en conseqüència, la seva destitució podria produir un deplorable i perillós descens d'aquests valors.

El senyor Milà va interrompre negant la possibilitat de la baixa, a la qual cosa va replicar enèrgicament el senyor Mateu, afirmant-se en el que havia manifestat.

Prenent de nou la paraula el senyor Marquès de Camps, va dir al general si s'havia adonat de que estava en contradicció amb sí mateix, especialment amb el seu manifest del 13 de setembre, a la qual cosa contestà el senyor Primo de Rivera que tenia per costum no tornar a llegir el que una vegada havia escrit, però que encara que no creia que hi trobés contradicció, tornaria a llegir el manifest.

Una nova manifestació del senyor Marquès de Camps, sobre la guerra anglesa i boer, recordant que en aquella colònia avui governen els mateixos generals que un dia varen lluitar contra Anglaterra, provocà una rèplica del senyor Primo de Rivera, el qual va dir que allà es tractava d'una colònia, i una nova contestació del senyor Marquès de Camps, dient que els mateixos sentiments que podia sentir un colonial, podia sentir un peninsular. Per a cloure les manifestacions, va dir, per fi, el mateix senyor Marquès de Camps, que ell i els seus amics ja eren massa vells per canviar d'idees, que si volia el Directori formar agrupacions amb la seva ideologia, es dirigís als elements joves.

El senyor Primo de Rivera digué que es veia precisat a manifestar que Catalunya era una regió com les demés d'Espanya, que si bé tenia una cultura pròspera també havia de fer constar que havia prosperat la de les demés i que, per tant, ja podien passar totes amb una llei igual; que d'Estatuts no se'n podia ni parlar més que en sentit internacional com en el cas de Tànger, mai en el de Catalunya, que no podia fer menys que grans elogis de la cultura del seu amic senyor Puig i Cadafalch, amb el qual havia sostingut una grata correspondència, que li semblava recordar que era a base de les mateixes idees que havia exposat.

Finalment els va mostrar unes quartel·les que duia escrites i que havia desitjat sotmetre a la seva consideració per a que hi reflexionessin, creient que ningú que estimés Espanya i Catalunya es podia negar a firmar.

Llegides ràpidament aquestes quartel·les, que eren un "Manifiesto al país" (que ningú va firmar) i que constituïen una glossa de les seves anteriors manifestacions, es va aixecar la sessió a tres quarts de sis de la tarda, acomiadant-se afectuosament el president dels reunits.

DEFININT POSICIONS

U N A L T R E D I L E M A

No es pot negar la transcendència dels esdeveniments que dia a dia somouen l'esperit nacional de Catalunya, víctima actualment de les ires i l'odi africà de la casta militar que avui deshonra el nom d'aquella Espanya moribunda, amb la dictadura imposada per un rei i un general, dels quals no sabem quin és dels dos el més perfecte símbol del quixotisme més estúpid.

Patriotes catalans, homes digníssims, la dignitat dels quals mai no podran capir els dictadors espanyols de la casta de Torquemada, són empresonats i processats i molts d'ells han hagut de passar la frontera per a gaudir la llibertat necessària en la lluita per la independència de la pàtria nostrada.

El moment actual de Catalunya és d'una màxima transcendència que no pot eludir cap català que es vanti d'ésser fill d'aquella terra privilegiada, avui tan criminalment humiliada per aquesta taifa d'homes ensopèrbits per la supremàcia de llur poder absolutista.

Ni el rei d'Espanya, ni cap dels homes representatius dintre l'esfera governamental de l'Estat espanyol, de les tendències anacròniques que caracteritzen l'esperit inquisitorial, d'absorció i de tirania d'aquell monarca, per al qual no trobem paraules prou dures, cap d'aquests homes pot donar satisfacció completa a les ànsies de llibertat de la nostra terra.

No vol dir, però, que tots els catalans d'Amèrica estiguin convençuts d'aquesta afirmació que fem ben categòrica; i encara més hi volem afegir, dient que no solament no donaran aquell rei ni aquells homes satisfacció a les aspiracions de Catalunya, sinó que faran tot quant puguin per a desacreditar-la i anihilar-la per tots els medis abominables. I ja sabem que l'atropell i la difamació són, per al rei d'Espanya i els dictadors i governants que l'aguanten, les úniques armes que saben esgrimir quan es tracta de combatre a Catalunya.

I bé; convençuts d'aquesta definitiva conclusió i enfront de la nostra pàtria humiliada amb tot el refinament de l'odi africà que senten per ella els dictadors espanyols, qui escriu aquestes ratlles voldria parlar als catalans d'Amèrica i especialment als de l'Argentina, com a un veritable germà de pàtria.

Oh, germans de pàtria! Heu sentit tota la intensa espiritualitat d'aquesta paraula: Germà de pàtria?

Fills d'una mateixa mare; eriat a un mateix terror, sota un mateix cel; hem après els primers mots amb la mateixa llengua, la nostra llengua mare que avui, aquells homes degenerats que us parla-

va suara, intenten destruir i deshonrar.

Amb la nostra llengua, hem après a pensar i a sentir; amb la nostra llengua, ens hem fet homes conscients i ens hem posat en condicions d'afrontar les contingències de la vida d'exili, aportant amb la nostra espiritualitat catalana, de treball i de cultura, un factor més de progrés a la vida lliure i democràtica d'aquestes repúbliques sud-americanes.

Sentimentalisme? Perfectament. Però digueu-me: és possible que sense aquest sentimentalisme puguin ésser sincers tantes i tantes manifestacions d'amor a Catalunya com s'han fet dintre els diferents sectors de la col·lectivitat catalana radicada a la gran urbs argentina, sempre i quan les circumstàncies han estat propícies als interessos mesquins d'alguns de aquells sectors?

Es possible que dintre la gran família catalana de Buenos Aires hi hagin homes d'innegable representació social que no sentin avui la sensació d'aquest sentimentalisme patri, aportant amb llur coneixement material un alivi als germans patriotes que sofreixen les vergassades d'aquell rei despitat i dels heroics assassins de la llengua catalana?...

L'autor d'aquestes ratlles, que viu lluny del sotragueig intens de la gran metròpoli, sent encara, malgrat la llunyania que el separa, aquelles fatídiques paraules amb que un dia, durant els vuit anys que portem de lluita patriòtica en aquestes mateixes planes, intentaren combatre el nostre amor de pàtria, dient: *No volem fer política!*

Oh, Santa Sinceritat Patriòtica! Perquè no els desparten aquests cors catalans que viuen anestesiat, sense amor a la pàtria, perquè no són sentimentals, perquè no volen fer política?... No vol dir per això que el patriotisme dels catalans de l'Argentina no es manifesti amb tota la intensitat que requereixen els esdeveniments cada dia més transcendents de la nostra pàtria.

El patriotisme exemplar del "Casal Català" de Buenos Aires, l'entitat cabdal, honra i orgull dels catalans de l'Argentina, el voldríem veure imitat per tots els centres catalans d'Amèrica, salvant l'honrosa excepció del Centre de Mendoza, fogar del separatisme català que fa honor a la formosa capital andina per l'esperit cultural que informa tota la seva actualitat.

Una altra manifestació d'intens patriotisme català — podríem dir-ne d'acció contundent — la tenim amb l'abrivada "Nació Catalana", qual finalitat primordial és fer conèixer al poble argentí el veritable problema de Catalunya din-

tre l'Estat opressor. I no cal dir que la tasca empresa amb tant dalit comença de donar els fruits que s'esperaven amb la simpatia i benevolença per part del poble que ens escolta.

La situació excepcional de Catalunya, no pot ser contemplada amb indiferència per cap fill d'aquella terra que ens ha donat aquesta llengua, tan maltractada avui per aquells homes tan poc intel·ligents i d'instints canallescos, que volen regenerar l'Espanya de les deshonres tradicionals.

I és necessari que els homes catalans d'Amèrica que han ostentat públicament la representació de la nostra pàtria en èpoques no llunyanes, avalorant-la amb tanta mena de protestes d'amor a Catalunya, sàpiguen avui respondre dignament a l'esperit d'independència que somou la nostra pàtria, humiliada i escarnida per aquell rei i els seus botxins.

No poden eludir aquests homes catalans d'Amèrica que un dia representaren les tendències conservadores del nostre catalanisme, aquest dilema que els planteja l'actitud ja ben definida dels homes de la "Lliga" de Barcelona, enfront de l'atac criminal inferit a Catalunya pel dictador militar *Don Primo*.

Qui escriu aquestes ratlles, que viu lluny del sotragueig intens de la gran metròpoli, guarda encara un xic d'optimisme respecte al patriotisme d'aquests homes catalans que un dia, no molt llunyà, foren la representació de Catalunya a aquestes terres; i encara confia que en aquests moments decisius per la sort de la nostra pàtria natural, sentiran ells també tot el pes de les grans responsabilitats.

Ha arribat l'hora de les definicions ben concretes. Els esdeveniments transcendents de la pàtria ho exigeixen. I no és possible ja tolerar per més temps les actituds ambigües, si es vol figurar en les rengleres dels catalans d'Amèrica que vivim aquests moments històrics de Catalunya i lluitem predicant als quatre vents, l'esperit immortal que proclama el triomf definitiu de la seva independència. Nosaltres som allà on érem.

La barrera s'ha fet infranquejable. Amb Catalunya lliure o amb l'Espanya opressora.

Es un altre dilema que planteja l'actitud honrosa dels homes patriotes de la "Lliga" de Barcelona, als catalans representatius de l'Argentina que un dia foren els dignes missatgers dels catalans d'Amèrica allà, a Catalunya, a la nostra pàtria, la humiliada, l'escarnida, la menyspreada avui per aquell rei i aquells generals per als quals no trobem paraules per a qualificar-los com es mereixen.

Esperem, al través de la llunyania que ens separa del sotragueig de la gran metròpoli; i confiem encara en aquell sentimentalisme de l'amor de pàtria.

JOAN B. ALEMANY I BORRÁS.

L'ATEMPTAT PERSONAL

Sentim una repugnant aversió devés la forma expeditiva de resoldre una qüestió personal. No som amics d'aquesta mena de violències, en cap de les seves diverses aplicacions. Instintivament la nostra ànima es subleva davant de casos d'aquests. Els noms sinistres dels generals espanyols Martínez Anido i Arlegui passaran a la ment dels nostres fills com exemple de la crueltat i la ferocitat humanes. Amb la seva tàctica d'assassinar per l'espatlla els obrers del Sindicat Unic, pretextant llur fugida en ésser detinguts, s'han conquistat el repudi de les persones decents.

L'atemptat personal sempre és abominable, però si és comès obeint l'imperatiu de l'autoritat i en nom d'una llei — Quin país civilitzat, llevat d'Espanya, crearà una *ley de fugas* amb l'únic intent d'assassinar impunement a obrers indefensos? — el procediment esdevé monstruós.

Hi han atemptats personals quals finalitats atenuen la bàrbara consumació. El que mata un home perquè creu que amb la seva eliminació triomfarà un ideal col·lectiu, mai no és tan repudiat com aquell que comet un atemptat amb mireres individuals, egoistes, exclusives i pròpies.

Sembla que el procediment de l'atemptat personal implantat a Barcelona pel general Martínez Anido, contra els obrers del Sindicat Unic, aleshores de les lluites entre aquest i el Lliure — lluites fomentades i sostingudes, com és notori, pels mateixos governs amb el Martínez Anido per cap executor — vol ressucitar-se de nou, però aquesta vegada contra els nacionalistes catalans. Veieu ço que llegia en un dels últims números arribats de "La Publicitat", diari de Barcelona:

No fa gaires dies donàvem compte d'uns rumors que començaven de córrer amb referència al propòsit d'actuacions contundents atribuït a determinats nuclis contra persones i agrupacions catalanistes.

Aquests rumors han anat prenent consistència, i darrerament s'han començat a precisar i tot. En efecte, hom diu que aquells nuclis acordaren, en reunió tinguda abans d'ahir, el debut de l'actuació contundent en projecte per un d'aquests dies.

Repetim el que dèiem en la nostra primera nota. Es a dir, tornem a denunciar públicament el fet per tal que ningú no pugui al·legar ignorar-lo, cas que els rumors arribin a confirmar-se.

Aquest solt no obeeix pas a cap fantasia. L'organització d'escamots criminals, a semblança dels pistolers a sou, ha estat anunciada diverses vegades pel mateix Primo de Rivera, segurament amb l'intent de veure com s'ho pendria el poble i després resoldre en definitiva, com sol fer amb tots els seus projectes aquest dictador ignorant. Ell mateix manifesta a cada moment que, per tal de sortir amb la seva, passarà per damunt de tot impediment legal.

Ja tenim, per consegüent, una nova força contra els patriotes que lluiten noblement, desinteressadament per la llibertat de Catalunya.

El projecte d'aquesta nova organització semblant a aquella funesta "Lliga patriòtica espanyola", es deu al sanguinari Martínez Anido, actual ministre de la Governació d'Espanya. Per aquestes coses hi té la mà trencada.

No sabem què a hores d'ara la flamant institució del crim i de l'assassinat oficial hagi iniciat les seves tasques, però no ens sobtarà el dia que el telègraf ens

assabenti la consumació del primer acte d'aquesta imminent tragèdia.

L'alerta nostre davant la possibilitat dels fets és el de recomanar als nostres germans de la pàtria la màxima serenitat dintre la màxima energia; la màxima contenció dintre la màxima resolució d'apel·lar a la violència cas d'ésser atropellats.

Es llei de justícia humana que a la violència hom respongui amb la violència. No provocar els fets, però cas d'ésser escomesos respondre d'identica faisó. I si algun cau en l'emboscada, que hi hagi prou decisió i coratge en els que restin de venjar el company caigut.

Que s'acabi d'una vegada, germans de pàtria, allò d'ajupir-se mansuetament davant de l'exigència a mà armada. A l'intimidació, revòlver al pit, d'aquell *Viva España!* humiliant, cal respondre dignament amb un *Visca Catalunya lliure!* i el braç a punt d'avençar-se a l'agressió. Ja no és temps de córrer com conills davant dels braços armats dels nostres enemics. Que l'últim onze de setembre assenyali la fi de la paciència de Catalunya.

I si l'enemic fa objecte dels seus odís de raça a algun dels capítols del nostre moviment alliberador; si l'atemptat és comès contra persones determinades, de màxima representació col·lectiva, cal que sabem triar també, alliberats de tot escrúpol.

Enemics aferrissats de l'atemptat personal creiem que l'única solució que s'imposa davant la cínica resolució del Directori militar que governa Espanya, és emprar els seus mateixos procediments.

Home per home.

P. DE REIG.

“ O C ”

L'àrea lingüística dels parlars afins al nostre català és prou extensa per què hom es forgi la il·lusió, ben falaguera, que el nostre domini vernacular és tan ric com ho pugui ésser el d'aquells pobles plens d'orgull megalòman que es creuen dignes, exclusivistes a ultrança, de cultures passades pel sedàs del temps, i, per tant, ja en ple procés de decadència.

"Oe", la gaseta suara apareguda a Tolosa del llenguadoc, ve a palesar-nos, amb la seva dolça interpretació de ço que representen en el món occità les varietats lingüístiques, i àdhuc dialectals del conglomerat que s'estén dels Alps fins a Alacant, de Medoc a Mallorca i a certes contrades sardes, que res no hi ha tan fort com el lligam que ens acobla a tots els que, identificats amb un mateix voler i una mateixa parla, servem per a ella les nostres més cares afeccions. Per això, quan passàrem els nostres ulls per damunt la fulla estimada, en llegir el bell article de presentació, ens semblà com si

LA COSTA BRAVA CATALANA: ROSES. — Contrallum a Cala Montjoi.

Fot. RESSORGIMENT.

una visió lluminosa ens hi acostés, que el verb dels parlars d'Oc no pot morir. Tot el contrari. Més aviat s'enrobustirà, per donar a aquelles varietats que encara no han sortit de la categoria de llenguatges comarcals, com el gascò per exemple, la fluiditat i la frescor que ja gaudeixen els altres parlars occitans.

Nosaltres, des d'aquestes ribes del Plata, tan allunyades del pairal fogar on ressona la llengua en què escrivim aquests mots laudatoris, fem vots, fervents vots, per tal com el bell intent que s'insinua en mig de la ideologia que defensa "Oc", arribi a ésser, temps a venir, una esclatant realitat, un ressorgir vigorós d'allò que més estimem: que el tronc potent del vell arbre provençal fructifiqui abundantment, estenent les seves branques per tal d'aixoplugar-s'hi tots aquells que han servat l'amor envers la parla nadiua, que l'han conreada malgrat l'hegemonia ofegadora de les llengües oficials, siguin quines siguin.

CONFERÈNCIES

En el "Casal Català" de Buenos Aires.

Al voltant del tema "Origen i evolució de la música instrumental", el mestre Ernest Sunyer dissertà davant d'un auditori numerosíssim.

Explicà sintèticament la genèsi dels diferents sons, fins a trobar l'instrument adequat per a expressar-los i es detingué en l'estudi dels grans mestres que han contribuït a aqueixa modalitat de l'art diví.

Durant la conferència, el violinista En Fidel Roig-Matons, la pianista senyoreta Maria Pigrau i el baix senyor Carles A. Carrera, interpretaren diverses composicions amb molta correcció, sobretot el senyor Roig-Matons, que se'ns revelà un excel·lent violinista i un seriós interpretador dels mestres.

El públic prodigà aplaudiments entusiastes a tots els que prengueren part a la vetllada.

En el "Centre Català de Cultura de La Plata.

Inaugurant un cicle de conferències organitzades per la secció "Arts i estudis" d'aquella entitat, el senyor H. Nadal i Mallol glossà el tema "La nacionalitat de Catalunya" (Síntesi històrica), la vetlla del dissapte dia 23 del proppassat mes.

Millor que la ressenya que nosaltres podríem fer de l'acte realitzat, transcriurem un fragment de ço que en digné el diari d'aquella capital "El Argentino", en la seva edició del dia 25. Heu's-la aquí:

"El conferencista — després de breves paraules de presentació del president de la secció organitzadora — desenvolupà el tema anunciat, que era "La nacionalidad de Cataluña (síntesis histórica).

Comentó en forma precisa y clara, desde la génesis de la nacionalidad catalana,

su formación étnica y espiritual diferente de las distintas nacionalidades o razas que forman la península ibérica y las luchas pretéritas que elevaron a Cataluña a una civilización admirada por todas las naciones europeas.

Historió, con nuevos datos de reciente recopilación, la participación que Cataluña tomó en las grandes luchas por la libertad de sus instituciones, algunas de

las cuales, como su famoso "Concejo de Ciento" y "Los Fueros", le fueron arrebatadas por el rey Felipe V en 1714.

El auditorio aplaudió calurosamente al conferencista, quien se ausentó en el último tren a la capital federal."

L'acte acabà amb l'execució d'"Els segadors" i algunes sardanes per part del mestre Sunyer.

UNA NOVA ENTITAT PATRIÒTICA LA "UNIO CATALANISTA" D'EMBARCACIÓ

En el número proppassat assabentàrem als nostres llegidors, les gestions que benemèrits compatriais d'Embarcació (població de la província de Salta) realitzaven per tal d'arribar a la constitució d'un nucli col·lectiu que alhora que els ajuntés germanivolament, fos un nou baluard per a la defensa dels drets i les aspiracions nacionals de Catalunya.

Els treballs d'aquells patriotes catalans han assolit un èxit magnífic. L'entitat ja és constituïda, plena d'entusiasme i ple tòrica de promeses. Un manifest ha estat editat, concís i vibrant, en el qual hom hi albira tot un bell programa de catalanitat infrangible.

Davant la desesperada ofensiva de l'Estat espanyol contra la nostra pàtria: davant les grolleres disposicions del *Directorio* militar contra Catalunya, els catalans exiliats responem amb l'actitud que les circumstàncies exigeixen, ço és: amb la ratificació enèrgica dels nostres sentiments de llibertat i amb la creació de noves forces per tal de contribuir al gloriós alliberament de la nostra terra pàtria.

Avui són els connacionals d'Embarcació que responen a l'alerta de la pàtria i s'incorporen al conglomerat d'institucions nacionalistes catalanes que a l'Amèrica lluiten solidàriament en un front únic per la independència de Catalunya. Dintre de poc seran els catalans de l'Assumpció (Paraguay) que s'hi ajuntaran amb un nou baluard, i ben aviat donaran fe del seu entusiasme i del seu patriotisme els compatriais de Salta, entre els quals bull la idea de constituir una entitat nacionalista.

I tota aquesta xarxa d'institucions que responen a una organització patriòtica — xarxa que es va espessegint gràcies a les burrades dels actuals rectors de l'Estat espanyol — a la seva hora, quan el seu ajut sigui sol·licitat amb tota llur màxima capacitat, sabran complir amb els deures sagrats que els imposa la seva condició d'entitats mantenedores de l'esperit de llibertat i difusores de l'ideal d'independència de la nostra mare pàtria.

Veieu ara l'interessant manifest que ha fet circular la incipient entitat catalana que amb el rètol de "Unió Catalanista" s'ha constituït a Embarcació:

"En la diada d'avui, queda constituïda la "Unió Catalanista" d'Embarcació, corporació patriòtica, integrada per catalans residents en aquesta localitat i comarques veïnes, disposats a fer una activa propaganda per l'ideal d'una Catalunya lliure d'esclavatges i sostenir una viva protesta pels ultratges que, dia a dia, un govern de l'Estat espanyol, brutal i usurpador, infereix als catalans, befant-se de tot lo nostre i arremetent amb vessànica embranzida contra idees i persones.

La "Unió Catalanista" d'Embarcació, procurarà que els seus socis formin part de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, considerant-la com essencial per a la formació de generacions cultíssimes que més tard seran les masses conscients de la nostra pàtria lliure.

Demés, la "Unió Catalanista" d'Embarcació, no oblidarà els germans de pàtria que avui sofreixen les fúries dels messies amb sabre, que detenten il·legalment el poder i pretenen fer emmudir una llengua-mare que va donar al món el Codi de Mar; i en defensa d'aquesta llengua nostra i disposats a cooperar a l'obra de l'Associació Catalana de Beneficència, que amb tanta eficàcia amorseix els sofriments morals i materials dels catalans exiliats i presoners, aportarà les ofrenes dels socis i les dels qui sense formar part d'aquesta Unió vulguin secundar-la.

També aquesta Unió, tan allunyada dels importants centres de civilització, radicada podríem dir a les portes del desert, tractarà amb tot coratge de fer oir la seva indignació, envers els catalans apàtics i materialistes que res no fan (ni tan sols anònimament) per ajudar el triomf dels ideals de Catalunya.

La "Unió Catalanista" d'Embarcació queda constituïda sota una junta directiva, composta d'un president, un secretari i un caixer, la qual, periòdicament, donarà compte a tots els socis de les resolucions preses i de l'administració dels cabals que s'aportin a la corporació, que seran repartits per a fins benèfics i patriòtics. Visca Catalunya! — Embarcació, 7 de febrer de 1924. — *Anicet Gusils*, president; *Tomàs Raventós*, secretari; *Llorenç Dolset*, tresorer.

PER ALS NOSTRES EMPRESONATS

La subscripció oberta per ajudar els patriotes catalans que pel seu amor a la llibertat de Catalunya perden la llibertat personal, va engruixint-se amb la cooperació volenterosa de mants connacionals que albiren la necessitat de captar-se de la sort dels presos i de llurs famílies.

Els donatius van rebent-se, però no amb la rapidesa que fóra de desitjar. Són a centenars encara els nacionalistes que manquen a la llista, els quals amb seguretat hi cooperaran per a no desdir de llur provada abnegació i llur esperit de sacrifici.

Sembla que l'alliberament dels detinguts per haver votat el plebiscit del Centre Autonomista de Dependents, hagi dut a l'ànim de molts compatriotes la sensació de la no necessitat de cooperar a la subscripció *Per als presos*. Pensin els que això suposen que a les presons espanyoles hi han encara molts companys detinguts pel seu amor a la pàtria i que sovint n'hi entren d'altres pel mateix *delicte*, com el propagandista Daniel Cardona, suara empresonat per suposar-se'l autor d'unes fulles, "Catecisme del jove patriota", editades abans del cop d'Estella per l'organització nacionalista "L'Estat Català". Pensi tothom que altres patriotes cauran a les urpes de la fera espanyola i que convé recabar diners per a socorrèls.

Suma anterior, \$ 341. Joan Espinach, \$ 10; Pompeu Audvert, 5; Ramon Draper, 5; Antoni Roca, 5; Joan Rabassa, 5; Francesc d'A. Sabaté, 2; P. Pagès Morató, 2; Joan B. Alemany i Borràs, 2; Josepa M. d'Alemany, 1; Pepeta Alemany i Masferrer, 1; Elsa Alemany i Masferrer, 1; Grau Ballell, 3; A. Gamundi i Estellé, 10; Josep Font, 2; E. Vila i Vallès, 10; Jaume Ventura, 5; Josep Bonaichi, 5; "Club Català", de Córdo-

ba, 20; Daniel Fort, 2; Enrie Martí, 5; Joan Albó, 5; Separatista III, 6; Ventura Olives, 5; Ricard Abaria, 10; Doctor Salduga, 20; Joan Bartrés, 3; Un separatista, 10; Josep Munté, 1; Pere Salla 1; M. P., 3; Teresa Ginesta de Capdevila, 5; Joaquim Martínez, 5; Antoni Galceran i Carné, 2; B. Recasens, 5; F. P. Monistrol, 2; R. Bertran i Soler, 5; Conrad Torra, 5; Miquel Torres, 5; Amadeu Gras, 5; D. Gusi, 5; Enrie Vinyals, 10; Mercè Cullell, 1; Un cap de bou, 5; Antoni Borràs, 5.

N O T Í C I E S

I

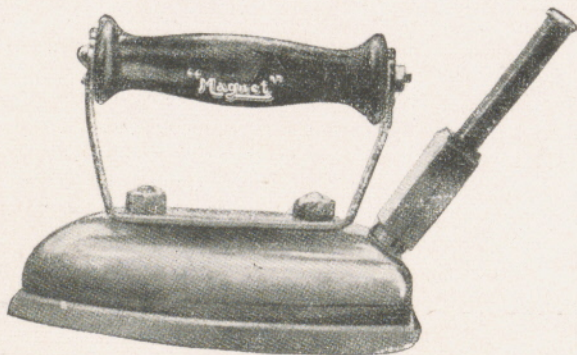
Ha estat una curta temporada a Buenos Aires el cultíssim patriota N'Ignasi Dalmau i Puig de la Bellacasa, bregador incansable per la causa de Catalunya i propagandista fogós de l'ideari alliberador.

Les poques hores que havem tingut el goig de conversar amb ell han estat per nosaltres d'intens gaudi espiritual i patriòtic, tota vegada que l'amie Dalmau posseeix el do de la conversa fluïda i agradable. El problema de la nostra llibertat nacional ha estat el tema preferent de les nostres converses, donant-nos-en el senyor Dalmau dades interessantíssimes.

Amb el vaixell "Infanta I. de Borbón", sortit d'aquest port el dia 2, el dilecte compatriota va de retorn a la pàtria.

II

El número 5 de la revista "Catalonia" últimament aparegut, conté aquest interessant sumari: A. Rovira i Virgili: "La Nacionalidad de Cataluña"; Tomas Garcés: "Nota sobre Mistral"; Angel Guimerà: "Cataluña romanizada"; Josep M. de Sagarra: "Don Juan"; "Joan Maragall: "Divinidad en el Jueves Santo" (Teodor Banús Grau, trad.); Josep M. Junoy: "Las Ideas y las Imágenes"; Raimon Casellas: "Sepelio idílico"; Doctor

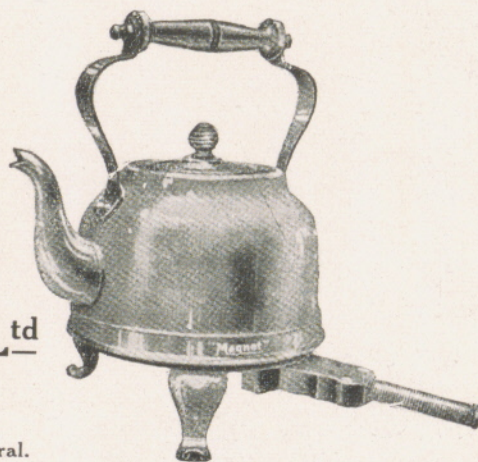

ELS APARELLS ELÈCTRICS MARCA

"Magnet"

PER A ÚS DOMÈSTIC, SÓN ELS MÉS ECONÒMICS

Sol·licitin llista de preus
il·lustrada

Anglo-Argentine General Electric Co. Ltd

1475 - RIVADAVIA - 1483

(PLAÇA DEL CONGRÈS) - BUENOS AIRES

U. T. 5560 al 62, Libertad

Coop. T. 2616, Central.

Aldolfo Bonilla de San Martín: "La Lengua Catalana"; Eugeni d'Ors: "Glosas"; J. Massó-Ventós: "Beethoven en la calle vieja"; Alfons Maseras: "Parábola de los tres misántropos".

III

El "Centre Català" de Mendoza ens assabenta la renovació del seu Consell Di-

rectiu, el qual ha quedat constituït pels notables compatricis senyors:

Joan Parera, president; Lluís Doreà, vice-president; J. Garriga-Parés, secretari; Valentí Reixach, vice-secretari; P. Pagès-Suñol, tresorer; A. Fajardo-Roca, comptador; R. Rodríguez-Roy, bibliotecari; Artur Gallart, J. M. Pascual i Escutó, J. Gassull-Garriga, Joan Vendrell, i Jaume Barceló, vocals.

Per la seva part, el "Centre Nacionalis-

ta Català" de Nova York ens comunica la constitució actual de la Comissió Directiva, que és així:

Jaume Jurnet, president; Ramon Fusté, vice-president; Joaquim Rosselló, secretari exterior; Joan Rios, secretari interior; Narcís Seuba, secretari d'actes; Frederic Claramunt, tresorer; Francesc Valls, comptador; J. Saladrigas, F. Balaguer, A. Carbonell, A. Rexach, J. Parallada, i J. Pollina, vocals.

OLIS

de cuina i de taula, a cada tres portes en venen; però els catalans que vulguin ésser ben servits i pagar preus equitatius, faran molt bé de venir a casa.

S'envien mostres i es reparteix a domicili.

||||| **L'ATLÀNTIDA** |||||
J. CABRÉ I CIA.

Estados Unidos 1599
i Cevallos.

Un. Tel.
5532, Libertad

CATALANS!

Ajudeu l'obra patriòtica de les publicacions que responen a l'ideal i a la cultura del nostre poble, subscriuint-vos-hi:

Catalonia - Lima 555
\$ 1.50 Trimestre.
Nación Catalana - Reconquista 491
Quota voluntària.
Ressorgiment - México 1356
\$ 1.50 Trimestre.

FARMACIA CATALANA

DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANALISIS I ESTERILITZACIONS

S'atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda
GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
Venem AIGUANAF compost

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA
Unió Telef. 3305, (Rivadavia) BUENOS AIRES

EL TIBIDABO

LOTERIA DE JOSÉ BRIÓ

CERRITO 373 BsAs

Brillants i Alhages Fines d'Ocasíó,
a preus veritablement limitats.

No compreu sense abans
visitar aquesta casa.

UN. TEL. 0106,
LIBERTAD

Confiteria Catalana

Cerrito, 153

Unió Telefónica 4571, Rivadavia
Coop. Telefónica 2918, Central

B^{mé} Mitre 2248

Unió Telefónica 8809, Mitre
Coop. Telefónica 2919, Central

PER A SETMANA SANTA

Tots els dies gran assortit d'EMPANADES DE VIGILIA
i els delicios BUNYOLS DE L'EMPORDÀ.

PER PASQUA

Gran exposició de MONES a l'estil de Barcelona.

No oblidin que no hi ha res millor que el

Xampany Codorniu i el saborós licor YASILAC

Unics concessionaris: CASA OMS.

APIARI "FLOR DE ROMERO"

MELS i existència permanent de
CERES VERGES i preparades
per a usos industrials
i domèstics.

Josep Ramoneda

Abellers:
COLONIA ALVEAR
(Mendoza)

Escriptori:
Medrano 461
Buenos Aires
U. T. 8729, Mitre

MATALASSOS a l'estil català (REFORMA I VENDA)

Gran assortit de tot lo pertanyent al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA
Coop. Telefónica 551, (Oeste)

PAVON, 4374
BUENOS AIRES

Impremta Fontana

de Fontana i Traverso.

Unión
Telef.
6336
Riva-
davia.

B^{mé}. Mitre 1325

Pintura en General

Blanqueigs, Imitacions i Col·locació de
Papers pintats de tota mena.

PREUS MODERATS

PAGÈS i PASCUAL: México, 1320
BUENOS AIRES

ARTICLES

per a MECÀNICS, FERRERS
i BRONZERS

Joan Russinyol

SARMIENTO, 1517 { Un. Tel. 1081, Libertad
Coop. Tel. 1350, Central

Unica Casa Especial
en Caragols
per a Metalls de Ferro,
Bronze i Acer.

Avisem al nostres clients que ens
havem traslladat del carrer Cangallo al
de Sarmiento, 1517.

Fabrica de Camises
"La Esmeralda"

ENRIC RODÓ

ESMERALDA, 492

Sucursal: Corrientes, 1260

Buenos Aires :: :: :: :: ::

**Venda directa
al consumidor**

Per CAMISES de resultat ex-
cel·lent: Per gènere de punt
Català i per tota mena d'ar-
ticles de Camiseria, visiteu
sempre **"La Esmeralda"**.
Sereu ben atesos i compra-
reu barat.

"Bodegas RESPLANDOR"

(Pagès, Aymerich i Cia., MENDOZA)

Compatricis: Si voleu beure bon vi exigiu
al vostre proveïdor que us serveixi el
de marca **"Resplandor"**.

Unics representants a Buenos Aires:

ROVIRALTA, GRANADA i Cia.

Córdoba 2677

Un. Tel. 2448, Juncal